

Postservice och grundläggande betaltjänster

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet elva motionsyrkanden om postservice och grundläggande betaltjänster från allmänna motionstiden 2012 och 2013. Utskottet avstyrker samtliga yrkanden med hänvisning till gällande bestämmelser och det arbete som regeringen, myndigheter m.fl. redan bedriver för att statsmakternas målsättningar på området ska uppnås.

Utskottets uppfattning är att tillgång till en välfungerande postservice liksom till grundläggande betaltjänster är av avgörande betydelse för både enskilda och näringslivet. Utskottet framhåller bl.a. vikten av att följa upp hur postservicen tillhandahålls på landsbygden. Utskottet lyfter också fram den nya lösningen för betaltjänster som initierades i slutet av 2012 och som är ett resultat av länsstyrelsernas och Post- och telestyrelsen (PTS) samarbete på området. Nya digitala betaltjänstlösningar utvecklas också, något som kommer att underlätta ekonomiska transaktioner även på landsbygden.

I betänkandet finns två reservationer från S, MP och V.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Postservice	5
Brevbärarnas arbetsmiljö	7
Tillgång till grundläggande betaltjänster	9
Reservationer	13
1. Postservice, punkt 1 (S, MP, V)	13
2. Tillgång till grundläggande betaltjänster, punkt 3 (S, MP, V)	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Postservice**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T265 av Andreas Carlson (KD),

2012/13:T484 av Maria Stenberg m.fl. (S),

2013/14:T490 av Maria Stenberg m.fl. (S) och

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. **Brevbärarnas arbetsmiljö**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T256 av Agneta Gille (S),

2012/13:T489 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S)

och

2013/14:T388 av Staffan Danielsson och Solveig Zander (båda C).

3. **Tillgång till grundläggande betaltjänster**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:T434 av Lennart Axelsson m.fl. (S),

2013/14:T227 av Irene Oskarsson (KD),

2013/14:N229 av Jan R Andersson (M) yrkande 3 och

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 9.

Reservation 2 (S, MP, V)

Stockholm den 5 november 2013

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Lotta Finstorp (M), Roza Güclü Hedin (S), Christer Akej (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Bengt Berg (V) och Anna Rheyneclaudes Kihlman (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet elva motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2012 och 2013 om postservice och grundläggande betaltjänster.

Företrädare för Post- och telestyrelsens (PTS) avdelning för posttillsyn informerade den 15 oktober 2013 utskottet om den senaste utvecklingen på den svenska postmarknaden och om myndighetens arbete med grundläggande betaltjänster.

Utskottets överväganden

Postservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservice. Utskottet anser att det är viktigt att situationen för boende på landsbygden följs upp och förutsätter att regeringen och PTS fortsätter sin bevakning av samhällets behov av posttjänster och postservice av god kvalitet och hög tillgänglighet i hela landet i linje med de mål som riksdagen tidigare lagt fast för den samhällsomfattande posttjänsten.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Bakgrund

Syftet med den samhällsomfattande posttjänsten är att det ska finnas en garanterad service av god kvalitet i hela landet som innebär att alla kan ta emot brev och andra försändelser som väger upp till 20 kg (prop. 1997/98:127, bet. 1997/98:TU13, rskr. 1997/98:304). Genom beslut om tillståndsvillkor (dnr. 13-9358) åläggs Posten av Post- och telestyrelsen (PTS) att tillhandahålla hela den samhällsomfattande posttjänsten vars omfattning och tillämpning framgår av 3 kap. 1 och 2 §§ postlagen.

Motionerna

Andreas Carlson (KD) understryker i motion 2012/13:T265 den betydelse Posten har för näringsidkare som i många fall är beroende av en välfungerande postservice för sin verksamhet. Motionären ser därför med oro på den pågående utvecklingen inom Postens servicenät, inom vilket ett betydande antal s.k. företagscenter under senare år avvecklats, och påtalar den olägenhet detta medför för det lokala näringslivet. Motionären yrkar därför på en översyn av Postens service till företag i hela landet.

I motionerna 2012/13:T484 och 2013/14:T490 framhåller Maria Stenberg m.fl. (S) Postens ansvar när det gäller att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst som bl.a. innehåller krav på rikstäckande utdelning och rimlig prissättning. Motionären uppmärksammar i sammanhanget de växande problem som finns för postutdelningen i glesbygd. I dag upphandlar Posten utdelning av bl.a. länstrafiken i de områden där Posten av olika skäl inte kan erbjuda lantbrevbäring. Under senare år har dock allt fler busslinjer dragits in, vilket har påverkat Postens möjligheter att nå berörda hushåll. För att inte fler hushåll i glesbygd ska behöva undantas från femdagarsutdelning eller få orimligt långt till den egna postlådan, anförs motio-

nären att staten måste ta sitt ansvar för att upprätthålla en fungerande postservice även i glesbygd, så att invånarna både kan bo kvar och arbeta där.

Som en beståndsdel i en övergripande satsning på landsbygden understryker Kent Persson (V) i motion 2013/14:N360 yrkande 4 betydelsen av en god postservice även på landsbygden eftersom den utgör en viktig förutsättning för att invånarna både ska kunna bo och arbeta där.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis betona hur viktigt det är att tillgången till en postservice av god kvalitet säkerställs i hela landet. I sammanhanget påminner utskottet om att postlagen, inom ramen för den samhällsomsfattande posttjänsten, fastslår att expeditions- och inlämningsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas (3 kap. 1 § 2 postlagen). Postens företagscenter ska betraktas som expeditions- och inlämningsställen enligt lagens mening. Utskottet konstaterar att det statliga regelverket på området inte närmare preciserar hur Postens servicenät ska vara utformat. PTS har som tillsynsmyndighet fått i uppgift att bedöma tillgängligheten inom servicenätet, vilket senast redovisades i myndighetens rapport Service och konkurrens 2013 (PTS-ER-2013:6). Som ovan påpekas har statsmakterna avhållit sig från att ange vad för slags serviceinrättningar som Posten ska tillhandahålla och på vilka orter de ska lokaliseras. Det har bedömts som mer ändamålsenligt att ge Posten ett visst handlingsutrymme för att anpassa servicenätet inom ramen för de övergripande krav som framgår av lagstiftningen och tillståndsvillkoren. Utskottet välkomnar denna ordning.

I den samhällsomsfattande tjänsten ingår krav på att tillhandahålla rikstäckande utdelning minst fem dagar i veckan. Lagen medger undantag från femdagarsregeln om tillståndsmyndigheten bedömer att sådana omständigheter eller geografiska förhållanden föreligger som hindrar att utdelning sker fem dagar i veckan (3 kap. 1 § 1 postlagen). Av PTS årsredovisning 2012 (PTS-ER-2013:1) framgår att drygt 1 100 hushåll inte har femdagarsutdelning, och till helt övervägande del återfinns dessa i skärgårdsmiljöer och i glesbygdsområden med bristfälliga infrastrukturella förutsättningar.

I områden där befolkningsunderlaget är för litet för att inrätta lantbrevbärlinjer upphandlar Posten utan något statligt stöd transporter av kommuner och landsting för att lösa utdelningen. Utskottet har informerats av PTS om de utmaningar Posten står inför när det gäller utdelning i glesbygd och om de konsekvenser som försämringar inom den kommunala linjetrafiken och länstrafiken medför. Enligt den information utskottet har fått arbetas det inom Postens organisation med alternativa lösningar för att lösa utdelningen, och även PTS följer utvecklingen i landets glesbygdsområden. Utskottet välkomnar detta och noterar samtidigt med tillfredsstäl-

lelse att det i budgetpropositionen för 2014 framhålls att regeringen fortsätter att bevaka situationen på postmarknaden för att säkerställa att alla har tillgång till en rikstäckande posttjänst av god kvalitet.

Motion 2012/13:T265 (KD) tar upp frågan om Postens service till företag i hela landet. Utskottet konstaterar att Posten är en aktör på en konkurrensutsatt marknad och därför har ett kommersiellt intresse av att i största möjliga mån beakta kundernas behov. Företagscentren har under lång tid haft dålig lönsamhet eftersom även näringsidkare av praktiska skäl ofta har föredragit att vända sig till vanliga postombud. Utskottet vill understrika att dessa i de allra flesta fall kan erbjuda samma tjänster och service som företagscentren.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrks motionerna 2012/13:T265 (KD), 2012/13:T484 (S), 2013/14:T490 (S) och 2013/14:N360 (V) yrkande 4.

Brevbärarnas arbetsmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetsmiljön för brevbärare. Utskottet betonar att frågan om fastighetsboxar i första hand är en fråga som bäst löses av berörda parter utan någon inblandning från statsmakternas sida. Vidare fastslår utskottet att det är Arbetsmiljöverkets uppgift att bevaka brevbärarnas arbetsförhållanden och att Posten som arbetsgivare är skyldig att tillämpa myndighetens föreskrifter.

Motionerna

Agneta Gille (S) argumenterar i motion 2012/13:T256 för att fastighetsboxar ska installeras i samtliga flerfamiljshus för att förbättra brevbärarnas arbetsförhållanden eftersom utdelning på alla våningsplan medför stora påfrestningar med risk för förslitningsskador på grund av trappspringet. För att upprätthålla en långsiktigt hållbar utdelningsverksamhet för hushållen till rimliga kostnader borde fastighetsägarna enligt motionären därför åläggas att installera boxanläggningar i flerfamiljshus.

I motion 2012/13:T489 uppmärksammar Jasenko Omanovic och Christina Karlsson (båda S) behovet av att se över brevbärarnas arbetsmiljö. I allt större utsträckning måste brevbärarna i dag använda sig av bil för att på ett effektivt sätt dela ut posten, och motionären påtalar att det under sommaren kan bli mycket varmt i fordonen där brevbärarna tillbringar större delen av arbetsdagen. Eftersom Posten är ett statligt bolag efterlyser motionärerna ett större ansvarstagande för personalens arbetsmiljö från statens sida.

Med tanke på brevbärarnas ansträngande arbetsförhållanden argumenterar Staffan Danielsson och Solveig Zander (båda C) i motion 2013/14:T388 för att staten ska ta ett förnyat initiativ till att införa fastighetsboxen som normerande utdelningsform i flerfamiljshus. Förändringstakten i omställningen är enligt motionärerna för långsam, vilket fortfarande medför onödigt mycket trappsprung för landets brevbärare och leder till en bitvis ineffektiv och kostsam utdelningsverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat motioner som rör brevbärarnas fysiska arbetsmiljö och införandet av fastighetsboxar som utdelningsform i flerfamiljshus tidigare, senast i betänkande 2011/12:TU16.

Vid dessa tillfällen har utskottet framhållit att införandet av fastighetsboxar i första hand är en fråga som bör lösas av berörda parter, dvs. postoperatörerna och fastighetsägarna, och sålunda inte regleras genom något statligt ingripande. Utskottet ansluter sig alltså till denna uppfattning.

Utskottet vill samtidigt hänvisa till PTS rapport Service och konkurrens 2013 (PTS-ER-2013:6) där det anges att 31 procent av alla flerfamiljshus vid utgången av 2012 hade fastighetsboxar, vilket innebär att sammanlagt 755 000 av landets hushåll får sin post genom denna utdelningsform. Detta innebär en ökning jämfört med året innan då siffran uppgick till 29 procent. Utskottet vill även peka på att det i samband med fastighetsrenoveringar också blir allt vanligare att övergå till boxanläggningar för att möjliggöra ett byte till säkrare och bättre ljudisolerade lägenhetsdörrar.

Utskottet vill slutligen påminna om att frågor som rör brevbärarnas arbetsmiljö regleras i arbetsmiljölagstiftningen och i Arbetsmiljöverkets bestämmelser. Genom arbetsgivaransvaret är således Posten och övriga brevbefordringsföretag skyldiga att beakta brevbärarkårens arbetsförhållanden. Utskottet noterar att både Posten och Bring Citymail för övrigt vid ett flertal tillfällen har stoppat utdelningen i fastigheter som har bedömts vara olämpliga ur arbetsmiljösynpunkt.

Med hänsyn till vad som sagts ovan avstyrker utskottet motionerna 2012/13:T256 (S), 2012/13:T489 (S) och 2013/14:T388 (C).

Tillgång till grundläggande betaltjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgång till grundläggande betaltjänster. Utskottet hänvisar bl.a. till att länsstyrelserna sedan hösten 2012 har till uppgift att bevaka och säkerställa tillgång till betaltjänster på regional nivå och att det samtidigt pågår en utveckling mot nya och allt mer användarvänliga it-baserade betaltjänstlösningar.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Bakgrund

Med grundläggande betaltjänster avses tre tjänster: betalningsförmedling, (dvs. möjligheten att betala räkningar och ta emot utbetalningar), uttag av kontanter och hantering av dagskassor för företag och föreningar.

Målet för politiken för de grundläggande betaltjänsterna är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser (prop. 2006/07:55, bet. 2006/07:TU16, rskr. 2006/07:205). I samband med beslutet om detta mål förtydligades också att statens ansvar för de grundläggande betaltjänsterna omfattar de orter och den landsbygd där behovet inte tillgodoses av marknaden.

Motionerna

I motion 2012/13:T434 belyser Lennart Axelsson m.fl. (S) problemen med kontanthantering i landet när bankkontoren avvecklas och de som finns kvar i allt mindre utsträckning vill befatta sig med kontanter. Dessutom befarar motionären att antalet bankomater kommer att minska, och därmed möjligheten att få tag i kontanter. Det är enligt motionären en oroande utveckling som drabbar vissa grupper i samhället särskilt hårt. Gemensamt för dessa grupper är att de inte kan hantera eller har tillgång till internet för att exempelvis utföra betalningar. Personer med funktionsnedsättning, äldre och invandrare är speciellt utsatta, men även turister, näringsidkare och föreningar möter svårigheter i vardagen. Mot denna bakgrund efterlyser motionären initiativ från regeringen och riksdagen för att stävja den negativa utvecklingen.

Irene Oskarsson (KD) sätter i sin motion 2013/14:T227 fokus på de svårigheter som kontanthantering på landsbygden i många fall medför när det blir allt glesare mellan bankkontoren. Utvecklingen går mot att transaktioner i allt större utsträckning genomförs med kredit- och betalkort i stället för kontanter. Motionären pekar dock på att det finns vissa grupper i samhället som av olika skäl kan ha svårt att hantera kort och att det även finns många småföretagare inom framför allt detaljhandel och turism vilka fortfarande saknar alternativ till kontanthantering. Vid sidan av en hög kost-

nadströskel för elektroniska betalningar, är en försvårande omständighet för denna grupp, som oftast verkar utanför tätorterna, en svagt utbyggd infrastruktur för den elektroniska kommunikation som är en förutsättning för korttransaktioner. Motionären framhåller därför behovet av att främja en ökad tillgänglighet för grupper och regioner där kontanthantering är ett växande problem.

I sin motion 2013/14:N229 yrkade 3 lyfter också Jan R Andersson (M) fram de svårigheter med tillgång till kontanter som landsbygdsbefolkningen ofta möter efter avvecklingen av Svensk Kassaservice. Likaså drabbas näringsidkare som vill kunna hantera och lämna in sina dagskassar på ett tryggt sätt. Motionären efterlyser därför en översyn av hur tillgängligheten till kontantuttag och betal-service kan förbättras. Motionären tar dock i sammanhanget avstånd från möjligheten att göra sluten kontanthantering till ett krav då en sådan lösning skulle medföra alltför höga kostnader för småföretagare på landsbygden.

Kent Persson (V) efterlyser i motion 2013/14:N360 yrkande 9 att en utredning tillsätts som ett led i att säkerställa rimliga förutsättningar för att hushåll och företag på landsbygden ska kunna utföra betalningar och andra ekonomiska transaktioner med olika typer av betalningsmedel. Motionären hänvisar till den allt snabbare förändringen mot ett kontantlöst samhälle där varken banker eller offentliga institutioner längre befattar sig med kontanter, vilket skapar problem för många.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det under de senaste tio åren har skett en genomgripande förändring av hur den enskilde väljer att göra kontantuttag och att betala sina räkningar. Förändringen är till stor del ett resultat av tekniska framsteg. I Post- och telestyrelsens (PTS) rapport Befolkningens användning av post- och betaltjänster (PTS-ER-2012:07) konstateras att bankomaten var det vanligaste sättet för 86 procent av befolkningen att få tag i kontanter. För endast 5 procent var uttag över disk fortfarande det vanligaste sättet. 2010 föredrog 79 procent av de tillfrågade att betala räkningar genom datorn jämfört med bara 46 procent 2004.

Det senaste betänkandet i vilket utskottet behandlar tillgång till betaltjänster är 2011/12:TU16. Liksom vid tidigare tillfällen framhåller utskottet att det är av central betydelse att alla i samhället har tillgång till grundläggande betaltjänster och att det i första hand är marknaden som ska tillgodose allmänhetens behov. Bara i de fall marknaden inte klarar det ska staten träda in och säkerställa servicen. Utskottet instämmer alltså i denna bedömning.

Efter nedläggningen av Svensk Kassaservice fick PTS 2008 regeringens uppdrag att upphandla grundläggande betaltjänster i vissa delar av landet. Likaså skulle äldre och personer med funktionsnedsättning på landsbygden få tillgång till enklare betaltjänster med Postens lantbrevbärare som

ombud. Efterfrågan på de tjänster som upphandlats av PTS var dock för svag för att långsiktigt motivera kostnaderna, och den 31 augusti 2012 avvecklades de upphandlade tjänsterna (betalservice med ombud, brevgirot och utsträckt betalservice). Enligt vad utskottet erfarit ska i stället grundläggande betaltjänster i dag tillhandahållas genom alternativa lösningar för vilka länsstyrelserna bär ansvaret på regional nivå. Utskottet vill påminna om en nyhet som framgår av länsstyrelsernas regleringsbrev, nämligen att länsstyrelserna för 2013 förutom själva bevakningsuppdraget också ska verka aktivt för regionala insatser i syfte att trygga tillgången till betaltjänster.

PTS har av regeringen fått till uppgift att stötta landets länsstyrelser, vars uppgift det är att på regional nivå bevaka tillgången till betaltjänster. Utskottet noterar också att stöd kan erbjudas i form av utbildningsinsatser för ansvariga på länsstyrelserna liksom möjlighet till finansiellt stöd från PTS. I sammanhanget har Länsstyrelsen i Dalarna ett samordnande ansvar och avrapporterar årligen till regeringen och PTS. Även Tillväxtverket och Tillväxtanalys bistår länsstyrelserna i kartläggningen. Av PTS regleringsbrev framgår att myndigheten särskilt ska beakta behoven för äldre och personer med funktionsnedsättning men också att myndigheten ska analysera behov av och möjligheter att utveckla mer användarvänliga it-lösningar för framtidens betaltjänster, vilket utskottet välkomnar.

I sin rapport (2012:19) till regeringen skriver Länsstyrelsen i Dalarna att förskjutningen från kontantbetalning till kortbetalning har fortsatt under 2012 och att i dag sker 70 procent av alla transaktioner i detaljhandeln med kort (uppgift från Svensk Handel). Likaså fortsätter minskningen av antalet bankkontor som hanterar kontanter över disk. Länsstyrelsen i Dalarna ser därför fortsatta utmaningar för de personer som av olika skäl vill göra kontantuttag, betala räkningar eller sätta in dagskassar över disk, i varje fall på kort sikt. De grupper i samhället som är beroende av manuell kontanthantering har tydligt identifierats i det analysarbete som gjorts. Samtidigt pekar rapporten på de tekniska framsteg som görs inom området för mobila betalningslösningar (t.ex. NFC och RFID) och menar att den tekniska utvecklingen kommer att lösa många av de problem som finns i dag. Utskottet ansluter sig till denna bedömning och vill därför framhålla vikten av att nödvändiga investeringar inom it-tekniken också gynnar glesbygden som kanske har det största behovet av nya alternativ. Utskottet välkomnar därför också att regeringen i budgetpropositionen anger att den följer utvecklingen på området för grundläggande betaltjänster och att en fortsatt utbyggnad av it-infrastrukturen utgör en förutsättning för att kunna trygga tillgången till grundläggande betaltjänster.

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 22 kommunikationer) redogörs för regeringens målsättningar på området grundläggande betaltjänster. Eftersom avtalet för de upphandlade tjänsterna inte skulle förnyas, fick PTS i stället regeringens uppdrag att under 2012 tillsammans med länsstyrelserna utarbeta regionala lösningar som kunde tas i drift

under det fjärde kvartalet. I budgetpropositionen meddelas att det sedan hösten 2012 finns regionalt anpassade lösningar med betaltjänstombud på ett tjugotal orter. Vidare framgår att värdetransporter under en övergångsperiod i några fall även upphandlades av PTS innan de nya regionala betaltjänstombuden hade hunnit komma på plats och på så vis hade kunnat säkerställa en fungerande kontanthantering. Av propositionen framgår också att samtliga länsstyrelser sökte och beviljades stöd från PTS under 2012 för att genomföra sina bedömningar av behovet av statliga insatser för att säkerställa det politiska målet för grundläggande betaltjänster.

Utskottet välkomnar därför också att regeringen i budgetpropositionen anger att den följer utvecklingen på området för grundläggande betaltjänster och att en fortsatt utbyggnad av it-infrastrukturen är en förutsättning för att kunna trygga tillgången till grundläggande betaltjänster.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2012/13:T434 (S), 2013/14:T227 (KD), 2013/14:N229 (M) yrkande 3 och 2013/14:N360 (V) yrkande 9.

Reservationer

1. Postservice, punkt 1 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T484 av Maria Stenberg m.fl. (S),

2013/14:T490 av Maria Stenberg m.fl. (S) och

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 4 och

bifaller delvis motion

2012/13:T265 av Andreas Carlson (KD).

Ställningstagande

Vi anser att regeringens målsättningar för den samhällsomfattande posttjänsten inte motsvarar det faktiska behovet av service som både enskilda och företagare i synnerhet på landsbygden efterfrågar. Omfattande samhällsförändringar har tyvärr ofta drabbat landsbygden negativt med följd att offentlig service försämras, banker och butiker läggs ned och arbetstillfällen försvinner. Sammantaget bidrar detta till att landsbygden avfolkas i en allt snabbare takt. Enligt vår mening utgör en välfungerande postservice en omistlig tillgång som underlättar för folk att bo kvar och försörja sig på landsbygden. Mot bakgrund av den pågående utvecklingen bör Postens samhällsuppdrag snarast förstärkas när det gäller serviceåtaganden i dessa områden.

Vi noterar också att antalet hushåll som inte har femdagarsutdelning har ökat, vilket framgår av PTS rapportering (PTS-ER-2013:6), och det är en oroväckande utveckling. I fjällvärdens glesbygd finns exempelvis åtskilliga småföretagare inom turistnäringen som behöver daglig postgång och för vilka konsekvenserna skulle bli förödande om utdelningen upphörde och de i stället tvingades köra flera mil till någon centralort för att hämta dagens post.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Tillgång till grundläggande betaltjänster, punkt 3 (S, MP, V)

av Anders Ygeman (S), Monica Green (S), Lars Mejern Larsson (S), Suzanne Svensson (S), Leif Pettersson (S), Stina Bergström (MP), Roza Güclü Hedin (S) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:T434 av Lennart Axelsson m.fl. (S) och

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2013/14:T227 av Irene Oskarsson (KD) och

2013/14:N229 av Jan R Andersson (M) yrkande 3.

Ställningstagande

En väl fungerande betal- och kassaservice är och förblir en vital förutsättning för landsbygdens långsiktiga överlevnad. Det får inte glömmas bort att det handlar om en landsbygd som redan är hårt prövad av nedläggningar och försämrad tillgång till service. Antalet bankkontor fortsätter att minska, och av dem som finns kvar har många upphört med kontanthantering. Dessutom förutses antalet uttagsautomater i framtiden minska från en i dag i europeisk jämförelse redan låg nivå.

De nya elektroniska betallösningar som beskrivs som morgondagens lösning kommer att låta vänta på sig då en kraftigt utbyggd bredbandskapacitet är ett måste i stora delar av Sveriges landsbygd. En sådan utbyggnad görs inte från en dag till en annan, men vi hinner inte vänta, utan problemen med fungerande betallösningar och kontanthantering måste skyndsamt åtgärdas. Nya elektroniska betallösningar kommer inte heller att lösa situationen för utsatta grupper i samhället enligt den rapport (2012:19) som Länsstyrelsen i Dalarna sammanställt. Det handlar om individer som inte kan eller har möjlighet att nyttja dessa lösningar. Enligt uppgift från Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE) uppskattas ca 500 000 invånare fortfarande sakna tillgång till internet år 2020.

Inte heller presenteras någon adekvat lösning för hur näringsidkare på landsbygden ska kunna hantera sina dagskassor på ett säkert och praktiskt sätt. Det finns därför fog för att låta utreda hur hushåll och företag ska garanteras möjlighet att på olika sätt kunna utföra betalningar och transaktioner även på landsbygden.

Den situation som nu råder i stora delar av svensk landsbygd i fråga om tillgång till grundläggande betaltjänster visar med all önskvärd tydlighet att staten inte i tillräcklig utsträckning har tagit sitt fulla ansvar och att

ambitionsnivån i de åtgärder som vidtagits efter nedläggningen av Svensk Kassaservice har visat sig vara otillräcklig för att säkerställa fullgod service åt invånarna.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:T256 av Agneta Gille (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fastighetsboxar.

2012/13:T265 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över Postens service till företag i hela landet.

2012/13:T434 av Lennart Axelsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att säkerställa att kontanthantering och grundläggande betalningstjänster fungerar för alla människor oavsett tillgång till dator och internet.

2012/13:T484 av Maria Stenberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om postutdelning i glest bebyggda områden.

2012/13:T489 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen via ett ägardirektiv till Posten bör se över brev-bärarnas arbetsmiljö.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:T227 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja en ökad tillgänglighet för grupper och regioner där kontanthantering är ett växande problem.

2013/14:T388 av Staffan Danielsson och Solveig Zander (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fastighetsboxar i flerfamiljshus.

2013/14:T490 av Maria Stenberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om postutdelning i glest bebyggda områden.

2013/14:N229 av Jan R Andersson (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta betalningsservice och kontanthantering på landsbygden.

2013/14:N360 av Kent Persson m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Posten ska ge service av likvärdig kvalitet i hela landet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning för att säkerställa att medborgare och företag på ett rimligt sätt kan utföra betalningar och andra ekonomiska transaktioner med olika typer av betalningsmedel även på landsbygden.